

(симбиоз живописи и музыки в художественных произведениях) лиричность произведений, драматургичність. Проілюстровано взаємозалежність між художественним мисленням прозаїка и особенностями художественности его произведений. В дальнейших исследованиях является моживим освещение и основательный анализ всех имеющихся признаков художественного мышления писателя через его мегатекст.

Ключевые слова: мышление художественное, психопоетика, мегатекст.

Parheta Y. V. Features of artistic thinking of Hryhir Tiutiunyk (based on writer's megatext)

The problem of disclosing features of writer's artistic thinking based on the megatext of G. Tyutyunyk, that influenced the poetics of his works. The basic approaches were given to the interpretation of concepts, „artistic thinking” as defined in various scientific sources. It traced the dominant key of this definition. It was found that, „artistic thinking” – a specific type of human thinking, aiming to create unique works of art that have great aesthetic value.

G. Tyutyunyk's correspondence, memoirs were analysed, to identify the main features of his artistic thinking. Claimed that the writer is characterized by the following properties of creative thinking: antinomy, emotion and sensitivity, the presence of intellectual talent, syntetychnist (mixture of art and music in the works of art); lyrics and drama in his works. Illustrated the relationship between creative thinking of the writer and artistic features of his works. In further studies it is possible to coverage and analyse in details all available evidence of creative thinking of the writer through his megatext.

Key words: artistic thinking, psycholpoetics, megatext.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2013 р.

Прийнято до друку 27.09.13 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Клочек Г. Д.

УДК 821.161.2

Н. М. Сизоненко

**У ПОШУКАХ ІСТИНИ: „СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ”
У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ ВАСИЛЯ ШЕВЧУКА**

Значну частину художньої спадщини Василя Шевчука становлять історичні („Побратими, або Пригоди двох запорожців на суходолі, в морі та під водою”, „Велесич”, „Фенікс”) та документально-біографічні твори (романи „Предтеча”, „Битва, або Сім зваб ченця Івана з

Вишні”, „Страсті за Миколаєм”, книга „Під вічним небом”, диалогія „Син волі”). Найактивніше журнально-газетна критика (півтора десятка рецензій) та академічне літературознавство відреагувало на появу роману „Велесич” (1980) [1]. Така увага науковців пов’язана передусім з тим, що в ньому письменник утілює „нову актуальність у розумінні [2, с. 347]” (за Г. - Г. Гадамером) першотвору – „Слова о полку Ігоревім”, яка й спричинила дискусію серед науковців. Дослідницькі інтереси таких літературознавців, як С. Андрусів, К. Волинський, Н. Костенко, М. Петінов, С. Пінчук, В. Полтавчук, І. Ходорківський, Д. Чуб, зосередилися також навколо проблеми композиційного опрацювання сюжету та часопростору роману, його жанрової форми. Окрім того, художня рецепція життєтворчості такої величної постаті для історії української літератури та й культури загалом не могла апріорі залишитися непоміченою. Недослідженими наразі залишаються низка наукових статей В. Шевчука, які є передрозумінням автором-інтерпретатором, згідно з теорією про герменевтичне коло Гадамера, „Слова о полку Ігоревім”. Цим і зумовлена актуальність порушеної нами проблеми, що й визначила мету статті – дослідити літературознавчі розвідки В. Шевчука („Древлянське місто Ушеськ” [3], „Заради грана істини” [4], „Слово мудре і чисте” [5], „Сонячний геній” [6]) як дискурс, в якому акцентовано нові аспекти значень у витлумаченні першотвору, що формують простір авторської інтерпретації, зміст і структура якої відбиває часовий аспект. Виходячи з розуміння того, що міркування, формування й висловлення думки є способом пошуку істини, тобто, за С. Квітом, герменевтикою стилю [7, с. 9], у пропонованій статті ми свідомо уникаємо зіставлень результатів науково-дослідницької діяльності В. Шевчука з уведеними в науковий обіг гіпотезами.

Створенню історичних полотен неодмінно передуює дослідницько-пошукова робота автора, яка нерідко здобувається на мову (виступи, тези, статті). Науковий дискурс, як і будь-яке історичне передання, безумовно, засвідчує незавершеність смислового горизонту автора-інтерпретатора. Цінність його як передрозуміння на шляху до розуміння мистецького явища полягає в конкретизації горизонту запитання, у рамках якого визначається смислова спрямованість художнього тексту; в омовленні сутності авторського ракурсу бачення тієї чи іншої історичної події, тієї чи іншої постаті минулого.

„Слово о полку Ігоревім” становить предмет неодноразових звернень В. Шевчука до осмислення й потрактування образу ймовірного автора найдавнішого писемного передання, виявлення потенційних значень і смислів тексту „Слова”. Власне розуміння тексту пам’ятки письменник демонструє в переспіві „Слово про Ігорів похід” [8] та романі „Велесич”, а також у наукових статтях „Древлянське місто Ушеськ”, „Заради грана істини”, „Слово мудре і чисте”, „Сонячний геній”. Проте, як зазначає сам автор, його дослідницько-пошукова діяльність не знайшла належного поцінування в наукових колах:

„... ніхто не ввів у науковий обіг, – нехай і з застереженнями, – моїх гіпотез (назвемо так!), не дав їм виходу в поважне „словознавство” [4, с. 37]”. Саме авторські гіпотези стосовно особи ймовірного автора „Слова о полку Ігоревім” та витлумачення окремих „темних місць”, на думку О. Філатової, і „викликали заперечення та суперечки вчених [9, с. 28]”. По суті, ідеться про конфлікт ідей щодо авторства „Слова” та об’єктивність/суб’єктивність репрезентації історичного знання митцем, який „на рівні науковця вступає в суперечку з вченими [10, с. 58]” й подає індивідуальне прочитання й розуміння минулого.

За способом репрезентації знань названі вище статті мають суттєві відмінності. Якщо в „Древлянському місті Ушеську” „Слові мудрому і чистому”, „Сонячному геніі” письменник рухається в рамках логічного ланцюжка „гіпотеза – аргументи”, то в статті „Заради грана істини” власний горизонт витлумачення (конкретні судження про „хронічні проблеми” „Слова”) вписує у контекст назрілих проблем інтерпретації як такої.

Робота над „Словом” розпочалася у В. Шевчука із „невдоволення тим, що зробили на ниві цій, і з роздумів над тим, як має звучати „Слово о полку Ігоревім” [4, с. 35]”. У художніх перекладах та переспівах, що виникли на українському ґрунті, інтерпретатори „Слова”, на думку дослідника, „окрім Шевченка, передавали здебільшого зміст пам’ятки й не намагалися проникнути в її систему образну, донести до читача схвильованість поеми-кличу... Вони тією чи тією мірою перекладали точно конструкції окремих образів, шукали навіть ритміку, метричний лад, та все здебільшого виходячи із власних обдарувань, а не з природи автора, не з духу того часу, в якому він творив і жив [4, с. 35]”. Наголошуючи на рухливості горизонту сучасного розуміння писемного передання, В. Шевчук водночас конкретизує нові аспекти його рецепції, зокрема інтерпретації найдавнішої пам’ятки в цілості формозмісту та єдності її з суб’єктом творчості: „Поезія – це сам поет, його духовна сутність, його лице ... у віршах ми побачимо не тільки час, події, але й самого автора [6, с. 114]”.

У своїх наукових пошуках щодо витлумачення найдавнішого писемного передання В. Шевчук передусім звертається до самого тексту „Слова о полку Ігоревім”: „В образах, у духовній суті автора, в його таланті, які лягли в основу моєї праці [мається на увазі переспів „Слова” В. Шевчука. – С. Н.], був ніби ключ до таємниць, до „темних” місць, до висловів, які раніше не розшифровувалися [4, с. 36]”. Власне, ідеться про те, що письменник витлумачував смислову спрямованість „Слова” як відповідь на питання: хто є автором давньої пам’ятки? У поле зору дослідника потрапляли й інші, дотичні до нього, питання: мета Ігорєвого походу; смислорозуміння висловів „дивь”, „суды рядя до Дунаю”, „Карна и Жля”; де знаходиться місто Ушеськ тощо.

Серед можливих авторів „Слова о полку Ігоревім” науковці різних часів називали сіверських князів (Ігоря Святославовича,

Святослава Рильського, княгиню Ярославну та ін.), галицького співака Митусу й князя Володимира; київська версія представлена іменами бояр Рагуйла Добринича і його сина Тимофія, Петра Бориславича, Марії Васильківни та ін. Натомість В. Шевчук був переконаний, що автором „Слова” не міг бути ані князь Ігор („Коли б „Слово” написав сам Ігор, він намагався б у ньому виправдати і свій похід, і свою невдачу, а також розкрити глибше мету походу, аби нащадки не могли поставити йому на карб хизування силою і звинуватити в легковажності [5, с. 5]”); ані сам Святослав, який не міг створити „пісню про родича свого, побитого через непослух йому ж таки, главі держави [4, с. 36]”, та ще й назвати себе великим, а слово своє золотим; ані київський тисяцький Петро Бориславич... Авторство „Слова о полку Ігоревім”, на думку дослідника, могло належати дружиннику, „що був у вирі того сум’яття, що міг одне лиш втратити – і, певно, втратив – буйну, Велесом дану голову [6, с. 117]”.

Аргументи на підтвердження власної концепції В. Шевчук наводить у статті „Сонячний геній”. По-перше, дослідник звертає увагу на суцільну еретичність „Слова”: „У Києві чи в іншому якомусь городі, де християнство було всевладне і безкомпромісне, не міг з’явитися речник старих богів. Його дала ще не впокорена варягами і православ’ям Руська земля Дажьбога, Стрибога, Велеса [6, с. 114]”. По-друге, поема-пісня (у трактуванні В. Шевчука) була „покликана підняти руські землі, усіх князів, дружинників та орачів на захист краю рідного [6, с. 116]”. А отже, співатися пісня мала „тією мовою, що й розмовляли на Русі в ті часи; інакше б твір не виконав свого завдання – зібрати всі князівства на грізну відсіч половцям, що вторглися після поразки Ігоря на Руську землю [14, с. 36]”. По-третє, лише речник народних помислів був здатен не тільки передбачити трагічне прийдешнє могутньої колись Русі, але й знайти сили „з поразки полку Ігоревого зробити символ, прапор, яким з’єднати прагне усіх князів, підняти їх на помсту. Осяяний величним духом генія, невдаха-князь стає героєм, трагічна битва – подвигом, поразка – перемогою, яка здолала не тільки хана Кончака, а й забуття [6, с. 117]”. По-четверте, освіченість, ерудованість, обізнаність із тактикою ведення бою та зброєю ймовірного автора „Слова” – прерогатива не лише князівська й боярська. „Освіту міг здобути й простий дружинник, якщо він мав до цього потяг, обдарування, а ще – якісь контакти із тими, хто займався книгами, літописанням. Знання з історії міг почерпнути з книжок, із усних розповідей, що в ті часи було приступне не тільки самим князям. А зброя... Скільки її було? Всі види її напевно знали не тільки професійні воїни, а й кожен мешканець города, ба навіть смерди, бо рідко якого року не йшли бої [6, с. 116]”.

Послуговуючись категорією творчого методу, В. Шевчук співвідносить „Слово о полку Ігоревім” із твором реалістичним, оскільки вважає, що в ньому правдиво відтворено дійсність. З погляду теорії літератури, радше за все йдеться не про творчий метод, а про тип

творчості, реалізований дихотомією романтизм/реалізм. Власне, маючи на увазі життєподібність і чуттєвість як два полюси типів творчості, дослідник у статті „Слово мудре і чисте” стверджує, що автор „Слова” „був послідовний у своєму художньому методі [реалізмові. – С. Н.], що в цій поемі немає ніякої містики або слабких, аморфних місць, властивих ранньо-романтичній поезії [5, с. 5]”.

Теза про консеквентне дотримання автором давньої пам’ятки реалізму стала наріжним каменем у витлумаченні дослідником її „темних місць” у статті „Слово мудре і чисте” за допомогою загальнонаукових (аналіз і синтез, спостереження, компаративний, гіпотетико-дедуктивний) та лінгвістичних методів (описовий, пояснювальний, компонентний аналіз). Так, зокрема слово „дивь” в інтерпретації В. Шевчука – це дозорець. „В поемі ясно сказано, що тривога, знята дивом, дуже швидко підняла на ноги всю Половецьку землю – од Волги до Росі й від Сіверського Дінця до Азовського моря [5, с. 5]”. Звернувши увагу на відмінне написання цього ж слова в іншому фрагменті тесту пам’ятки („дивь” – граматична форма жіночого роду), дослідник установлює його семантику з урахуванням синтагматичного оточення. Діва з лебединими крильми, переконаний В. Шевчук, – це богиня перемоги Ніка: „В першому випадку (за сюжетом поеми) діва-Ніка вступила на Руську землю як половецька перемога, бо ж вона заплескала крильми на морі край Дону, тобто в землі Половецькій для половців. Плещучи, прогнала багаті, або золоті часи для Руської землі. В другому випадку – бояри кажуть князеві Святославу, що діва-Ніка вороже поставилася до Руської землі, принесла перемогу половцям. І в третьому – „кинув Всеслав жереб на дівицю свою любу” – треба розуміти не як метафоричне означення Кисва, а як військове щастя, успіх. Тобто Всеслав у своїх домаганнях поставив на Ніку, на меч [5, с. 5]”. Наукові гіпотези, обіперті на логіку викладу подій тексту „Слова”, на аналіз семантичних зв’язків між лексичними одиницями в контексті (горизонтальний контекст), висуває письменник і стосовно смислорозуміння висловів „суды рядя до Дунаю” („виряджаючи кораблі до Дунаю”), „вино съ трудомъ” („вино з тругом”), „Карна и Жля” (убивство й грабіж: „За нимъ кликну Карна и Жля, поскочи по Руской земли, смагу людемъ мычючи въпламянѣ розѣ” – „... з кличем поскакали по Руській землі вбивство й грабіж (персоніфікація – улюблений прийом автора „Слова”) полум’я розливаючи (розкидаючи з огненного рогу [5, с. 5]”).

Одним із першорядних питань у сучасному словознавстві є питання про мету Ігоревого походу. На думку В. Шевчука, вона полягала в поверненні дідівщини, захопленої половцями, – Тмуторокані: „В інтерпретації самого Ігоря це звучить як нестримне бажання поглянути на синій Дон, спробувати Дону великого, переломити списа кінець поля Половецького, положити свою голову, або напитися шоломом з Дону [5, с. 5]”. Власне, остання теза й наштовхнула письменника на думку про те,

що Тмуторокань слід шукати не на Таманському півострові, бо це суперечить територіальним, стратегічним інтересам Київської Русі („Тамань від Русі відгороджена Азовським морем, Кримом, а на півночі Доном і степами, які в ті століття належали або печенігам, або половцям, або іншим войовничим кочовим народам. Кожному, хто хоч трохи тямить у військовій справі, ясно – втримати протягом століть таке князівство Київська Русь не могла [5, с. 5]”) і самому сенсові походу Ігоря („... Ігореві дістатися Тамані (власне, її найзахіднішого краю, де, на думку вчених, лежало місто Тмуторокань) не було ніяких перспектив. Допустимо, він туди дійшов би. А назад? А як утримав би Тмуторокань у своїх руках? [5, с. 5]”), а на Дону. „Оскільки у „Слові” часто згадується море (не озеро, як дехто твердить!) та й греки кримські весь час напосідали на Тмуторокань, ... то можна припустити, що воно стояло неподалік од моря, скажімо, де нині Азов або Ростов-на-Дону. На користь „донської” версії грає й аналіз самого слова „Тмуторокань”. Якщо припустити, що „тму” або „тьму”, як написано в першоджерелі, – це багато, тьма, а „торокань” має корінь від слова „торк” (торки прийшли в степи південної Русі у другій половині десятого століття й були там аж до поразки від половців 1116 року), то це місто було колись столицею торків, які, здається, на Тамані не жили. На північний захід від гирла Дону збереглися й інші „торські” назви – річки Торець; Торч; Торський шлях тощо [5, с. 5]”.

Чотирнадцять років, упродовж яких В. Шевчук займався „Словом о полку Ігоревім”, були, як стверджує сам письменник, „заради грана істини [розрядка наша. – С. Н.], яку хотілось мені знайти й утвердити в науці про найбільшу нашу пам’ятку старих часів [4, с. 35]”. Власне, ідеться про згадувану вже нами герменевтику стилю, суть якої – у прагненні істини, „яка може мати багато імен і яку на тлі вічності хочемо підсумувати одним висловом-підсумком власного досвіду [7, с. 9]”. Проте словознавці, ігноруючи висловлювання ненауковця (В. Шевчука) стосовно давньої пам’ятки, по суті, заперечили сам факт оприявлення „одного з імен істини”: „Роман цей [„Велесич”. – С. Н.] був написаний не від бажання щось написати, а в силу внутрішньої потреби, він зародився теж як протест, як сума сумнівів у правоті тих, хто трактує „Слово”. А ще – з мовчання. Ні на переспів, опублікований тоді в журналі „Дніпро”, ні на статтю [„Слово мудре і чисте”. – С. Н.], що побачила світ в „Літературній Україні”, ніхто не зреагував. Ніби нема нікому діла... [4, с. 36]”. Тому, аби знайти порозуміння з реципієнтом (компетентним/некомпетентним) стосовно власного горизонту витлумачення „Слова о полку Ігоревім”, В. Шевчук публікує розвідку „Заради грана істини”. У ній, окрім уже аргументованої в статті „Сонячний геній” гіпотези щодо ймовірного автора „Слова”, письменник акцентує увагу й на інших вузлових проблемах інтерпретації найдавнішого писемного передання. Зокрема дослідник уважає, що Троян – „це троїстий союз східнослов’янських племен, утворений за сім

століть до того, як Всеслав узяв престол у Києві [4, с. 37]”. Спираючись на текст Іпатіївського літопису, В. Шевчук установлює, що „великий шлях на Київ з Волині йшов із Корця не через Ушомир, де локалізують літописний Ушеськ, а через Ушеськ-Бараши [4, с. 37]”. Детально ця концепція викладена в статті „Древлянське місто Ушеськ”. На переконання письменника, маршрут Ігорового походу пролягав лівобережжям Сіверського Дінця, а битва з половцями відбулася в пісках біля села Варварівки, неподалік Рубіжного [4, с. 37].

Окремі фрагменти статті присвячені різним аспектам осмислення „Слова о полку Ігоревім” у концептуальному плані („Виявилось, що і сама поема-пісня проста і чиста, як усі великі твори, що в ній нема нічого ні від варязьких скальдів, ні від французьких трубадурів (як дехто твердить), а тільки Русь, трагічна і співуча, велика і змаліла від міжусобиць [4, с. 36]”; „Проблема співця, поета-громадянина стоїть у „Слові” гостро, так ніби твір цей заангажований тривожним нашим часом [4, с. 37]”), а також мотивам, що спонукали письменника звернутися до художньої рецепції пам’ятки („Признаюся, що я робив переспів „Слова” з міркувань не тільки літературних, а й громадянських... Мені було до болю жаль, що твір такий не діє на всю силу, що за „не л҃по ли ны бяшетъ, братіє” простий читач не бачить всього можуть пісні, а то й спиняється на цих словах, не годен рушити далі [4, с. 37]”).

Декодуючи образи та смисли найдавнішого писемного передання, письменник разом з тим вдається до мислення „навколо тексту”, виходячи на рівень осягнення аксіологічних та онтологічних аспектів інтерпретації. Дослідник вважає, що спільна справа (творення рідної літератури) має єднати рівноправних партнерів по комунікації (науковців, критиків, митців слова). Апелюючи до власного досвіду в пошуках істини стосовно „Слова”, В. Шевчук оприявнює очевидні щодо названих вище учасників комунікативного процесу проблеми: духовний інфантилізм у літературних колах („... його активні апологети всіляко зневажають творців, зболених не тільки власним болем. Писати будь-як і будь про що вважається хорошим тоном, нормою. А звідси вже недалеко і до помітної тепер втрати критеріїв, смаків і... впливу на читачів [4, с. 37]”); відсутність авторської відповідальності за оцінні судження („... та все ж не можу примиритися з тим, що у своїх оцінках керуємося часто приятелізмом або службовим кріслом, в якому міцно сидить шановний автор [4, с. 37]”); закріплення права на інтерпретування винятково за науковцями, а отже, позбавлення можливості реципієнта-ненауковця долучитися до спільної розмови, обміну думками з приводу певного питання („Чомусь у нас на Україні склалася така химерна практика, коли стосовно „Слова” цінується часто не „що”, а „хто”, так ніби вчений ступінь передбачає сам по собі й глибини думки, й здатність до відкриттів... Глибоко переконаний, що справжній вчений радіє свіжій

думці, нехай вона і не його, нехай і заперечує те, що вважав він істинним! [4, с. 35]”).

Підсумовуючи викладене вище, можна стверджувати, що в літературознавчих розвідках В. Шевчука стосовно „Слова о полку Ігоревім”, попри скептичну оцінку результатів його дослідницько-пошукової діяльності вченими, здійснено спробу інтерпретації найдавнішого писемного передання на засадах наукового аналізу. Смыслорозуміння пам’ятки, зокрема таких її аспектів, як походження, освіта, соціальний статус імовірного автора „Слова”, мета Ігорєвого походу, тлумачення окремих висловів, здійснювалися письменником шляхом аналізу мови першотвору та виокремлення індивідуальних ознак виразу думки митцем. Викладені в статтях „Древлянське місто Ушеськ”, „Заради грана істини”, „Слово мудре і чисте”, „Сонячний геній” основні положення наукової концепції дослідника (передрозуміння) здобуваються на мистецьке вираження (розуміння) у переспіві „Слово про Ігорів похід” та романі „Велесич”. Поява цього літературного твору, по суті, спровокована тим, що предметної розмови (порозуміння, зіткнення герменевтики стилів) між науковцями та ненауковцем-Шевчуком стосовно „Слова” не відбулося. Обмеживши можливості дослідника на відстоювання власного погляду щодо вузлових проблем давньої пам’ятки, науковці тим самим оприявнили одну з ключових проблем інтерпретації в літературознавчому дискурсі 70 – 90-х рр. ХХ ст.

Список використаної літератури

- 1. Шевчук В. А.** Велесич : [роман] / Василь Шевчук. – К. : Дніпро, 1985. – 251 с.
- 2. Гадамер. Г.-Г.** Істина і метод [Текст] / Г. Г. Гадамер ; пер. О. Мокровольський. – К. : Юніверс, 2000. – (Філософська думка). Т. 1 : Герменевтика : Основи філософської герменевтики. – [Б. м.] : [б. в.], 2000. – 464 с.
- 3. Шевчук В.** Древлянське місто Ушеськ / Василь Шевчук // Рад. Житомирщина. – 1976. – 11 січ. – С. 4.
- 4. Шевчук В.** Заради грана істини / Василь Шевчук // Рад. літературознавство. – 1985. – № 7. – С. 35–37.
- 5. Шевчук В.** Слово мудре і чисте / Василь Шевчук // Літ. Україна. – 1971. – 19 лют. – С. 5.
- 6. Шевчук В.** Сонячний геній / Василь Шевчук // Дніпро. – 1985. – № 6. – С. 114–117.
- 7. Квіт С. М.** Основи герменевтики [Текст] : навч. посібник / С. М. Квіт. – К. : Видавничий дім „КМ Академія”, 2003. – 191 с.
- 8. Шевчук Василь.** Слово про Ігорів похід / Василь Шевчук // Слово о полку Ігоревім / упоряд., вступ. ст., прим. Л. Махновця ; мал. худож. І. Селіванова. – К. : Дніпро, 1983. – 220 с., іл. – (Шкільна бібліотека).
- 9. Філатова О. І.** З досвіду радянського історичного роману / О. І. Філатова // Рад. літературознавство. – 1982. – № 4. – С. 22 – 28.
- 10. Ільницький М. М.** Людина в історії : сучасний український історичний роман / М. М. Ільницький. – К., 1989. – 354 с.

Сизоненко Н. М. У пошуках істини: „Слово о полку Ігоревім” у науковому дискурсі Василя Шевчука

До наукового дискурсу вперше залучено низку літературознавчих розвідок В. Шевчука, присвячених вузловим проблемам „Слова о полку Ігоревім”.

У статті „Сонячний геній” дослідник доводить, що ймовірним автором „Слова” міг бути дружинник, речник старих богів і народних помислів, який і створив поему-пісню (у трактуванні В. Шевчука). Теза про консеквентне дотримання автором першотвору реалізму стала наріжним каменем у витлумаченні В. Шевчуком окремих висловів пам’ятки в статті „Слово мудре і чисте”. Наукову гіпотезу, обіперту на текст Іпатіївського літопису, висуває письменник щодо локалізації літописного Ушесьька в статті „Древлянське місто Ушеськ”. Результати дослідницько-пошукової та мистецької роботи автора над давньою пам’яткою підсумовані в статті „Заради грана істини”.

Ключові слова: герменевтика стилю, авторська інтерпретація, передрозуміння, розуміння.

Сизоненко Н. Н. В поисках истины: „Слово о полку Игоревом” в научном дискурсе Василя Шевчука

К научного дискурса впервые привлечен ряд литературоведческих исследований В. Шевчука, посвященных узловым проблемам „Слова о полку Игореве”.

В статье „Солнечный гений” исследователь доказывает, что вероятным автором „Слова” мог быть дружинник, представитель старых богов и народных помыслов, который и создал поему – песню (в трактовке В. Шевчука). Тезис о консеквентные соблюдение автором подлинника реализма стала краеугольным камнем в толковании В. Шевчуком отдельных высказываний достопримечательности в статье „Слово мудрое и чистое”. Научную гипотезу, операясь на текст Ипатьевской летописи, выдвигает писатель по локализации летописного Ушесьька в статье „Древлянское город Ушеськ”. Результаты опытно-поисковой и творческой работы автора над древней достопримечательностью суммированы в статье „Ради грана истины”.

Ключевые слова: герменевтика стиля, авторская интерпретация, понимание, предпонимание.

Syzonenko N. M. In Search of Truth: „Tale of Igor’s Campaign” in Scientific Discourse of Vasyl Shevchuk

A series of literary studies by V. Shevchuk dedicated to the key problems of „Tale of Igor’s Campaign” has been involved in scientific discourse for the first time.

In article „Sunny genius” researcher proves that the probable author of „Tale” could be warrior, a spokesman for the old gods and people’s thoughts, which created a poem-song (in the interpretation V. Shevchuk). The

thesis of the author to consequently compliance original realism became the cornerstone of V. Shevchuk's interpretation of certain expressions in the article „The words of the wise and pure”. Writer proposed the scientific hypothesis which lay on the text of Hypatius chronicle of the localization chronicle Ushesk in the article „Drevlyansky the city Ushesk”. The results of search and research and artistic work of the author of an ancient.

Key words: hermeneutics style, the author's interpretation, preunderstanding, understanding.

Стаття надійшла до редакції 1.09.2013 р.

Прийнято до друку 27.09.13 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Фоменко В. Г.

УДК 821.111 – 311.6'06

Ю. С. Скороходько

АНГЛИЙСКОСТЬ И БРИТАНСТВО В НЕОВИКТОРИАНСКОМ РОМАНЕ МЛАДШЕГО ПОКОЛЕНИЯ. К ПОСТАНОВКЕ ПРОБЛЕМЫ

„Английскость” и „британство” составляют основу английского национального характера. „Английские” и „британские” черты свойственны в равной степени и викторианцу и англичанину конца XX – начала XXI века, а потому они находят свое выражение как в викторианском, так и в неовикторианском романе. Понимание английского национального характера через умение расшифровать „английское” и „британское” в нем является ключом к пониманию как современной, так и викторианской литературы. В данной статье мы обратимся к вопросу о том, что привносят собой „английскость” и „британство” в английский национальный характер, а также рассмотрим проявления этих качеств в неовикторианском романе младшего поколения на примере романов „Квинканкс” Ч. Паллисера, „Багровый лепесток и белый” М. Фейбера, „Артур и Джордж” Дж. Барнса, „Смысл ночи” М. Кокса, „Нить, сотканная из тьмы” С. Уотерс.

Идею Ю. М. Лотмана о том, что „текст и внетекстовый мир органически связаны, живут в постоянном взаимном отражении, перекликаются намеками, отсылками, то звуча в унисон, то бросая друг на друга иронический отсвет, то вступая в столкновение” [1, с. 8], высказанную им в монографии „Роман А. С. Пушкина „Евгений Онегин”: Комментарий”, в полной мере можно отнести и к неовикторианскому роману. Как нельзя „понять „Евгения Онегина”, не зная окружающей Пушкина жизни – от глубоких движений идей эпохи